

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

De voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

**Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering**
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rjks.overheid.nl

Onze referentie
32557522

Uw brief
7 april 2022

Uw referentie
2022Z06877

Bijlagen

Datum 29 april 2022

Betreft Antwoord op schriftelijke vragen van lid Westerveld (Groenlinks) over
tweede studies en het hanteren van instellingscollegegelden

Hierbij zend ik u de antwoorden op de Kamervragen van het lid Westerveld
(GroenLinks) aan de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over tweede
studies en het hanteren van instellingscollegegelden.

De vragen werden ingezonden op 7 april 2022 met kenmerk 2022Z06877.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Robbert Dijkgraaf

2022Z06877

(ingezonden 7 april 2022)

Onze referentie

32557522

De antwoorden op de schriftelijke vragen van het lid Westerveld (GroenLinks) over tweede studies en het hanteren van instellingscollegegelden.

1. *Kunt u aangeven hoeveel studenten een tweede studie volgen? Hoeveel van hen starten deze studie tijdens de eerste opleiding en hoeveel studenten halen uiteindelijk meerdere bachelor- of masterdiploma's? Kunt u een overzicht geven van de aantallen vanaf de invoering van het instellingscollegegeld voor tweede studies?*

In onderstaande tabellen staan met de gegevens van DUO het aantal studenten die een tweede studie volgen en het aantal studenten dat een tweede diploma heeft behaald. Rendementen zijn niet direct uit de tabellen af te leiden, omdat het aantal inschrijvingen gebaseerd is op inschrijvingen van eerstejaars- en hogerejaars.

Aantal ingeschreven studenten tweede bacheloropleiding*			
Studiejaar	2e studie is gestart voor behalen 1e graad	2e studie is gestart na behalen 1e graad	Gelijke studie, andere track
2011	2789	23006	1122
2012	2644	18916	791
2013	2249	16966	671
2014	2234	16722	579
2015	2587	16901	447
2016	2890	17044	494
2017	3172	18365	524
2018	3260	18723	578
2019	3235	19397	534
2020	3352	21373	527
2021	3534	19531	402

* Dit betreft zowel eerstejaars als hogerejaars inschrijvingen

Aantal ingeschreven studenten tweede masteropleiding*			
Studiejaar	2e studie is gestart voor behalen 1e graad	2e studie is gestart na behalen 1e graad	Gelijke studie, andere track
2011	961	4204	1273
2012	845	3295	917
2013	616	3034	791
2014	762	2894	701
2015	993	2719	576
2016	1109	2581	505
2017	1290	2441	411
2018	1427	2409	378
2019	1559	2262	352
2020	1561	2333	306
2021	1881	2271	333

* Dit betreft zowel eerstejaars als hogerejaars inschrijvingen

Aantal behaalde tweede graden		
Studiejaar	bachelor	master
2011	5816	3050
2012	4806	2175
2013	3705	1828
2014	3175	1900
2015	3393	1922
2016	3349	1915
2017	3645	1965
2018	3481	1891
2019	3564	1907
2020	3904	2015

2. *Hoeveel studenten volgen momenteel een tweede studie op het gebied van zorg of onderwijs? Voor hoeveel van deze studenten is dit een tweede studie zorg of onderwijs, waardoor ze het instellingstarief betalen?*

Uit de gegevens van DUO blijkt dat 9.339 studenten in het studiejaar 2021-2022 een tweede bacheloropleiding volgen op het gebied van Gezondheidszorg of Onderwijs. Ook staan in dit studiejaar 1.580 studenten ingeschreven voor een tweede masteropleiding op het gebied van Gezondheidszorg of Onderwijs. Van deze groep hebben 2.171 bachelorstudenten en 490 masterstudenten het instellingscollegegeld betaald. De overige studenten zijn in aanmerking gekomen voor het wettelijk collegegeld, gezien dit hun eerste studie was in de Gezondheidszorg of Onderwijs.

3. *Bent u, gezien de enorme personeelstekorten in zorg en onderwijs, nog steeds van mening dat het gerechtvaardigd is dat studenten die een tweede opleiding in zorg en onderwijs volgen het hogere instellingscollegegeld betalen?*

Gezien de maatschappelijke arbeidskrachte in het Onderwijs en de Gezondheidszorg, geldt dat studenten die een dergelijke opleiding als tweede studie volgen, het wettelijk in plaats van instellingscollegegeld zijn verschuldigd (tenzij de eerste studie al in het Onderwijs of de Gezondheidszorg heeft plaatsgevonden). Hiermee willen wij dat er "meer handen aan het bed" en "meer voeten voor de klas" komen.

4. *Deelt u de mening dat het hogere instellingscollegegeld mensen afremt om in een van deze sectoren te werken?*

Ik beschik niet over wetenschappelijk bewijs waaruit blijkt dat het hogere instellingscollegegeld mensen afremt om in een van deze sectoren te werken, maar acht het wel waarschijnlijk dat studenten bij de keuze voor een tweede studie meer rekening houden met de kosten dan bij een eerste studie. Het huidige beleid stelt dat iedere EER-student de mogelijkheid heeft om één

bachelor- en één masteropleiding te volgen tegen het wettelijk collegegeld, maar er zijn uitzonderingen gemaakt om een tweede studie te stimuleren. Zo mogen EER-studenten bijvoorbeeld een tweede opleiding in de sectoren Gezondheidszorg of Onderwijs volgen tegen het wettelijk collegegeld, indien zij daarin niet eerder een graad hebben behaald (UWHW 2008). Sinds 1 september 2014 is het ook in de wet (UWHW 2008) verankerd dat studenten een tweede opleiding tegen wettelijk collegegeld mogen afronden, als zij die gestart zijn tijdens een eerste opleiding en ononderbroken hebben gevolgd. Dankzij het Levenlanglerenkrediet (ingevoerd op 1 september 2017), kunnen mensen die geen recht hebben op reguliere studiefinanciering (tot een maximumleeftijd vastgesteld in de Wet studiefinanciering 2000), tot vijf keer het wettelijk collegegeld jaarlijks lenen. De huidige maatregelen vormen reeds een stimulans om een tweede studie in de gezondheidszorg en onderwijs te beginnen.

5. *Deelt u de mening dat het onwenselijk is dat een student, om een bevoegdheid te halen voor een specifiek vak waarin een oplopende onvervulde vraag is naar docenten (zoals een talenvak), voor een vooropleiding het instellingscollegegeld betaalt? Deelt u de mening dat het in dit geval juist in de geest van de wet is om een uitzondering te maken omdat het hier gaat om een noodzakelijke opleiding om docent te worden?*

Ik vind het, gezien het lerarentekort, van groot belang dat er voor zoveel mogelijk mensen een toegankelijke opleidingsroute naar het leraarschap is. Het is inderdaad niet mogelijk om via de universiteit een lerarenopleiding te doen zonder eerst een bacheloropleiding in een vak te hebben afgerond. Deze bacheloropleidingen zijn brede opleidingen die niet alleen opleiden tot het leraarschap. Het is bij de inschrijving voor de bachelor onzeker of iemand na afronding van de bachelor een lerarenopleiding gaat doen. Dit maakt een specifieke compensatie voor het instellingscollegegeld voor de bacheloropleiding complex. Daarnaast is er voor deze mensen een andere route. Zij kunnen dezelfde bevoegdheid ook halen via een hogeschool waar de vakinhoud onderdeel is van de lerarenopleiding. Voor een eerste lerarenopleiding – na het reeds behaald hebben van een graad - zijn diverse financiële tegemoetkomingen.

6. *Bent u bereid om in het licht van de oplopende tekorten in onderwijs en zorgpersoneel opnieuw naar de regelgeving te kijken en deze aan te passen of uitzonderingen toe te staan? Zo nee, waarom niet?*

Zie het antwoord op vraag 3.